

UGC CARE LISTED
ISSN No. 2394-5990

इतिहासाचार्य वि. का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
या संस्थेचे त्रैमासिक

॥ संशोधक ॥

डिसेंबर - २०२३ (त्रैमासिक)

● शके १९४५ ● वर्ष : ९१ ● अंक : ४

* मुख्य संपादक *

प्राचार्य डॉ. अनिल माणिक बैसाणे

* सहसंपादक *

● प्राचार्य डॉ. सर्जेराव भामरे ● प्रा. डॉ. मृदुला सुमनसौरभ वर्मा
● प्रा. श्रीपाद माधव नांदेडकर

* प्रकाशक *

श्री. संजय मुंदडा

कार्याध्यक्ष

इ. वि. का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे ४२४००१

दूरध्वनी (०२५६२) २३३८४८

Email ID : rajwademandaldhule1@gmail.com

rajwademandaldhule2@gmail.com

कार्यालयीन वेळ

सकाळी ९.३० ते १.००,

सायंकाळी ४.३० ते ८.०० (रविवारी सुट्टी)

मूल्य रु. १००/-

वार्षिक वर्गणी रु. ५००/-, आजीव वर्गणी रु. ५०००/- (१४ वर्षे)

विशेष सूचना : संशोधक त्रैमासिकाची वर्गणी चेक/ड्राफ्टने 'संशोधक त्रैमासिक राजवाडे मंडळ, धुळे' या नावाने पाठवावी.

मुखपृष्ठ चित्र : चंद्रावरील उतरलेले यान

महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळाने या नियतकालिकेच्या प्रकाशनार्थ अनुदान दिले आहे. या नियतकालिकेतील लेखकांच्या विचारांशी मंडळ व शासन सहमत असेलच असे नाही.

अनुक्रमणिका

* संपादकीय	दोन
* आवाहन	तीन
१. सर्वकालीन सर्वोत्तम प्रशासक : छत्रपती शिवाजीराजे भोसले	१
- डॉ. गोविंद काळे, शिरूर ताजबंद लातूर	
२. वैज्ञानिक दृष्टिकोनातून गाडगेबाबांचे समाजप्रबोधन कार्य	८
- प्रा. डॉ. आनंदा एम. काळबांडे, विसरवाडी, नंदूरबार	
३. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर आणि संत गाडगे बाबा यांची सामाजिक सेवा : एक अभ्यास	१४
- डॉ. नीता मेश्राम, वर्धा	
- श्री. संदीप मधुकर सपकाळे, वर्धा.	
४. इंदिरा गांधींच्या गटनिरपेक्षता धोरणाचा जागतिक स्तरावरील प्रभाव	२४
- डॉ. माधुरी एन. देवतळे, नागपूर.	
५. स्वातंत्र्य लढ्यातील रणरागिनी	३१
स्वा.सै. लीलाताई उत्तमराव पाटील	
- डॉ. पाटील के. बी., शिरपूर, धुळे.	
६. गडचिरोली जिल्ह्यातील आदिवासींच्या दारिद्र्य निर्मूलनासाठी गौण वन उपजांची आवश्यकता	३७
- युवराज पुरुषोत्तम जांभूळकर, चंद्रपूर	
- डॉ. एन. जी. उमाटे, चंद्रपूर.	
७. देशीवाद संकल्पना - एक आकलन	४५
- डॉ. शरद जे. मेश्राम, अर्जुनी/मोरगाव, गोंदिया	
८. उरण तालुक्यातील कराडी समाजाची संस्कृती	५१
- अभिषेक जयदेव ठाकूर, पाली.	

९.	स्वातंत्र्योत्तर भारतातील स्त्रियांच्या दर्जाचे समाजशास्त्रीय अध्ययन	५७
	- राजकुमार सूर्यकांत बिरादार, चंद्रपूर	
१०.	भारतीय युद्धांचा नदीकेंद्रीत इतिहास	६४
	- प्रा. डॉ. केरकळ अर्जुन शंकर, पाथर्डी, अहमदनगर	
११.	महात्मा गांधींच्या नव उपक्रमातील जीवन शिक्षण एक ऐतिहासिक अध्ययन	७१
	- संतोष गोहोकर, घुग्गुस, चंद्रपूर.	
१२.	Creation of New India and Constitution	७५
	- Dr. Sujata H. Gaurkhede, Kalburagi, Karnataka	
१३.	Unfolding Role of Artificial Intelligence for Enhancing Human Resource Mangament Functions	८२
	- Dr. Taruna, Lucknow (UP)	
	- Shivani Singh, Lucknow (UP)	
१४.	Socio-Cultural Relationship In Medieval Maharashtra (1300-1600)	९१
	- Dr. H. R. Chaudhari, Shripur, Dhule	
१५.	Naipaul : A Great Critic and a Seer	९८
	- Dr. Chaturanand B. Kedar, Anjangaon Surji	
	- Dr. Aniket Rajendra Bhuyar, Anjangaon Surji	
१६.	मंडळाचा त्रैमासिक अहवाल	१०२
	- श्री. विकास कपोले व्यवस्थापक.	

‘संशोधक’ (मराठी त्रैमासिकाची मालकी व इतर तपशिलाबाबत,
रजिस्ट्रेशन ऑफ न्यूज पेपर्स

(Central नियम ८ फार्म Iv) प्रमाणे

१. प्रकाशन स्थळ : राजवाडे संशोधन मंडळ, ग.नं. १, धुळे, जि. धुळे
२. प्रकाशन कालखंड : त्रैमासिक
३. मुद्रकाचे नाव : का. स. वाणी मराठी प्रगत अध्ययन संस्था,
राष्ट्रीयत्व व पत्ता : भारतीय, उन्नती नगर, नकाणे रोड, गं. नं. १, धुळे
४. प्रकाशकाचे नाव : संजय मुंदडा
राष्ट्रीयत्व व पत्ता : भारतीय राजवाडे संशोधन मंडळ, ग. नं. १, धुळे
५. संपादकांची नावे
मुख्य संपादक : प्राचार्य डॉ. अनिल माणिक बैसाणे
सहसंपादक : प्राचार्य डॉ. सर्जेराव भामरे
प्रा. डॉ. मृदुला सुमन सौरभ वर्मा
प्रा. श्रीपाद माधव नांदेडकर
- राष्ट्रीयत्व : भारतीय
पत्ता : इ.वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
६. मालक व्यक्तिची नावे : इ. वि. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
कार्याध्यक्ष संजय मुंदडा, धुळे

मी डॉ. सर्जेराव भामरे या योगे प्रगट करतो की, माझ्या माहिती व विश्वासाप्रमाणे
नमूद केलेला तपशील बरोबर आहे.

धुळे
२५ डिसेंबर २०२३

प्राचार्य डॉ. सर्जेराव भामरे
मुख्य चिटणीस
इ. वि. का.रा.सं. मंडळ, धुळे